

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Kazuistika dítěte

**Podpora přirozeného rozvoje řeči u dětí – primární
logopedická prevence**

Kroměříž září 2021 – únor 2022

Zpracovala: Mozgová Tereza

Charakteristika dítěte

Jméno: Marek

Pohlaví: Chlapec

Věk: narozen 5.2.2018

Osobní anamnéza:

Mareček je chlapec ve věku 4 let. Narodil se 5.2.2018. Navštěvuje pravidelně mateřskou školu. Jeho chování je slušné a bezproblémové. Průběh matčina těhotenství proběhl bez problémů, porod proběhl také bez problémů. Chlapec byl narozen předčasně o 3 týdny před termínem. Sedět začal v 8 měsíci a chodit začal v 11 měsících. První slova začal říkat v roce. Chlapec neprodělal žádné vážné nemoci ani úrazy a operace.

Rodinná anamnéza:

Marek vyrůstá v úplné rodině v rodinném domě ve městě. Žije s matkou, otcem a starším bratrem. Jejich vztahy v rodině jsou bez problémů. Děti mají s rodiči hezký vztah. Pravidelně ho navštěvují také babička s dědečkem, které má moc rád a celá rodina se mu pěkně věnují. Jeho matka se narodila v lednu 1981. Má středoškolské vzdělání a její práce je učitelka v mateřské školce. Jeho otec se narodil v květnu 1980 a má vysokoškolské vzdělání. Chlapec má jednoho sourozence, staršího bratra ve věku 8 let, který chodí do základní školy ve stejném městě. Vztahy mezi sourozenci jsou bez problémů, rozumí si a mají se moc rádi.

Školní anamnéza:

Mareček je žák, který navštěvuje mateřskou školu pravidelně. Jeho chování v mateřské škole je bez problémů. Při nástupu byl hodně tichý a měl problém se vyjadřovat. To však po čase odeznělo. Mareček zvládá pojmenovat všechny barvy, geometrické tvary, zvládá zazpívat jednoduché písničky i básničky. Má správný úchop. Neměl žádné problémy s adaptací. Chlapec je vychovaný a vždy při příchodu do mateřské školy všechny pozdraví i při jeho odchodu. Uklízí si po sobě hračky a co se chování týče je naprosto bezproblémový. Vztahy mezi dětmi ve třídě jsou bez problémů, je hodně kamarádský. Je hodně oblíbený u dětí. Mareček navštěvuje logopedickou třídu. Při vyšetření řeči byla rodičům doporučena logopedická třída i péče logopeda. Maminka také souhlasila s péčí klinického logopeda.

Jemná motorika: Jemná motorika odpovídá věku chlapce, je dostatečně rozvinutá. Občas mu dělají problém pracovní listy zaměřené právě na jemnou motoriku.

Hrubá motorika: Hrubá motorika dělá chlapci problém. Dělá mu problém chodit např.: po laně, po barevných kamínkách, udržet svou rovnováhu.

Lateralita: Lateralita je souhlasná – pravé oko pravá ruka.

Sluchové a zrakové vnímání – nedostatečně rozvinutý fonemický sluch.

Kognitivní vývoj: Chlapec je chytrý a inteligentní, udrží pozornost při všech činnostech.

Sociálně emoční vývoj: Při nástupu do mateřské školy byl chlapec tichý, nevyjadřoval se, to však po čase odeznělo. Hraje si spíše ve skupinách dětí a zapojuje se.

Silné a slabé stránky: Mezi silné stránky chlapce patří snaživost, hodně pomáhá ostatním dětem, když jim něco nejde, vždy pomůže, je velmi ochotný. Mezi slabé stránky patří neprůbojnost a strach (vždy se bojí něco udělat první nebo se bojí, že udělá něco špatně).

Vývoj řeči: Zpočátku se Mareček vyjadřoval spíše v jednoduchých větách a bál se na něco odpovědět. To po čase odeznělo a již se vyjadřuje v celých větách. Mareček navštěvuje logopedickou třídu kvůli jeho vadě řeči – Dyslálii. Mareček neumí hlásky LRŘ a K a má problém se sykavkami ČŠŽ, CZS. Nyní je v péči klinického logopeda.

Problémy před vstupem do programu:

Při orientačním vyšetření výslovnosti jsem si s Marečkem povídala. Povídali jsme si o tom, jak se jmenuje, jaké má ve školce kamarády, co rád dělá, jestli chodí do nějakého kroužku. Při povídání jsem zpozorovala absenci hlásky K, místo – tácek říká Mareček – tácet. Problém mu také dělají hlásky LRŘ. Všimla jsem si komolení a zaměňování sykavek ČŠŽ, CSZ. Maminka mi řekla, že navštěvují klinického logopeda a má právě s těmito hláskami problém. Maminka ale říkala, že je Mareček hodně snaživý a hodně se lepší. Hodně mu pomáhá návštěva u logopeda a logopedická třída v mateřské škole. Mareček mi ukázal jeho sešitek, se kterým doma s maminkou procvičují jeho problémy ve výslovnosti. Jde vidět, že je chytrý a hodný chlapec. Maminka souhlasila s tím, abych si s Marečkem povídala a mohla s ním plnit různé úkoly. Orientační vyšetření výslovnosti proběhlo bez problémů a zároveň jsem viděla, na co se můžu zaměřit.

Průběh spolupráce

Dohromady jsem s Marečkem pracovala 16 hodin. Naše hodiny probíhaly v klidu ve formě pohádek, procvičování, pracovních listů, dechových cvičení, procvičování jazýčka a také ve formě her a cvičení v tělocvičně. Každý den se skládal z 5 úkolů. Mareček je pomalejší, tak jsme vše dělali pomalu a hlavně důkladně, aby se soustředil.

První den práce s dítětem – náplň práce

1. Na začátek jsme si procvičili jazýček pohádkou: „O jazýčkovi.“
2. Poté mi Mareček nakreslil obrázek jeho rodiny. Všimla jsem si úchopu pastelky, které držel správně a zároveň jsme si při práci procvičili barvy. Po namalování obrázku jsme si s Marečkem povídali – kdo je na obrázku, co si namaloval vpravo dole, co je vlevo nahoře, jaké je jméno maminky, sestřičky?...
3. Obrázku jsme využili také na vytleskávání a počítání slabik. Ma-mi-nka, Ta-tí-nek, pej-sek, slu-ní-čko...
4. Pohybová chvilka – hledání jablíček a hrušek, protažení těla s barevnými šátky a s hudbou
5. Z papíru jsme si vyrobili barevné lístečky. S lístečky jsme prováděli dechové cvičení – foukání do lístečků. Písnička: „ Foukej, foukej, větříčku.“

Při všech činnostech byl Mareček soustředěný a bavilo ho to. Pohádku o jazýčkovi zvládl velmi dobře. Při povídání o jeho kresbě jsem si všimla častého zaměňování hlásky T za hlásku K (pejset – pejsek). Vytleskávání pojmů zvládl dobře i správné pojmenování barev. Při počítání slabik jsem třikrát opravila kvůli špatnému počtu. Při pohybové aktivitě měl problém stát na jedné noze. Při vystřihování měl správný úchop nůžek. Dechové cvičení – správný nádech nosem a výdech pusou.

Druhý den práce s dítětem – náplň práce

1. Jako předešlý den, začínáme procvičením jazýčku a to pohádkou „O jazýčkovi“
2. Grafomotorické cvičení – letí dráček do oblak
3. Gymnastika mluvidel – cvičení s jazykem, cvičení s dolní čelistí, cvičení rtů
4. Pohybová chvilka s barevnými drátěnkami – cviky na správné držení těla
5. Dechové cvičení – foukání do papírového kapesníčku (nosem i přes brčko)

Pohádku o jazýčkovi Mareček už zná a moc se mu líbí. Grafomotorické cvičení – volný nepřerušovaný pohyb (let dráčka do oblak), správný úchop tužky. Při gymnastice mluvidel se moc snažil. Při cvičení s jazykem mu dělalo problém tvoření ruličky a tvoření špičky. Cvičení dolní čelisti a rtů zvládl bez problémů. Při pohybové chvilce hezky napodobil všechny cviky – při nesprávném cvičení jsem ho opravila. Dechové cvičení proběhlo v pořádku – správný nádech nosem a výdech pusou.

Třetí den práce s dítětem – náplň práce

1. Víτάme se pomocí naší pohádky „O jazýčkovi“.
2. Zkus napodobit – napodobování před zrcadlem. Napodobování (udělej jazykem, jak čert dělá BLL...). Dítě se na sebe dívá.
3. Vybarvi obrázek, který do řady nepatří a vysvětli proč.
4. Hrubá motorika – cvičení v tělocvičně. Rušná část, průpravná část, hlavní část, relaxace.
5. Dechové cvičení při obědu – foukání do talířku s polévkou.

Další den jsme začali naším klasickým procvičením jazýčka, aby se nám lépe mluvilo. Při napodobování před zrcadlem se Mareček hodně bavil a já se hodně nasmála. Napodobovali jsme pusinku, indiána, úsměv, mračení, mrkání, rybu, akorát mu nešlo napodobování králíka, kde musel nakrčit svůj nos. Z knihy diagnostika předškolního dítěte, jsem mu dala pracovní list s tím, co nepatří do řady s obrázky. Tento úkol zvládl opět velmi dobře, a ještě stihnul obrázky vybarvit. Při velkém cvičení v tělocvičně jsem Marečka hodně pozorovala a myslím si, že co se týká zdravotních cviků a protažení těla, tak dokáže hezky pohyb napodobit. Při přecházení lana se Mareček trochu kolíbal a šlo vidět, že neudrží svou rovnováhu. Když to ale zkoušel, tak potom už to bylo trochu lepší než napoprvé. Při dechovém cvičení u polévky jsme si říkali motivující básničku.

Čtvrtý den práce s dítětem – náplň práce

1. Dnešní den začínáme jako obvykle procvičením našeho jazýčka.
2. Malování obrázku – malování podzimního obrázku dle vlastní fantazie (rozebírání a povídání o tom, co Mareček namaloval).
3. Artikulační cvičení – malujeme levou tvář, pravou tvář, brada, nos, nos a brada, rulička. Motivací je obrázek pana Duba.
4. Vysáváme lentilky pomocí brčka, předáváme do druhé misky.
5. Navlékání korálků pro maminku.

Čtvrtý den byl Mareček trochu nesvůj (měl rýmu a maminka říkala, že v noci špatně spal). Proto jsem dnech vynechala pohybovou chvíli. Jako každý den jsme začali procvičením. Jelikož je Mareček nachlazený a šlo to po něm dost vidět, dala jsem mu namalovat obrázek na téma: „Podzim“. Při malování jsem sledovala správný úchop pastelky, který byl správný. Po domalování jsme si obrázek povídali, vytleskávali pojmy, popisovali. Další částí bylo artikulační cvičení, které Marečka rozebralo a moc ho bavilo díky motivačním obrázkům. Nejvíce budovalo vysávání lentilek, které šlo vidět, že zná a moc mu to šlo. Za odměnu si odnesl krabičku lentilek domů. Při posledním úkolu navlékání korálků (orientační vyšetření laterality) jsem si všimla, že Marečkovi hezky fungují obě ruce, vedoucí rukou byla pravá. Navlečené korálky odnesl mamince domů.

Pátý den práce s dítětem – náplň práce

1. Procvičení jazýčka pohádkou „O jazýčkovi“
2. Procvičení rtů – kapřík (špulíme rty do kroužku, rty se lehce dotýkají a oddalují), sluníčko, pusinka, ptáček, jahoda... Kartičky na rozvoj motoriky mluvidel.
3. Rytmičké cvičení – zpěv písniček u klavíru, využití Orffových nástrojů, dechové cvičení na mašinku.
4. Pohádka o červené Karkulce – sestavení kartiček, jak jde pohádka za sebou, povídání pohádky podle obrázků.
5. Obrázek na rozloučenou – popis namalovaného obrázku. Co se ti nejvíce za celou dobu líbilo?

Poslední den práce jsem si hodně užila. Klasické a naposledy provedené rozcvičení jazýčku už Mareček umí i nazpaměť. Co se týká procvičení rtů, tak to šlo Marečkovi moc dobře, neměl problém při žádném napodobení. U rytmického cvičení jsem zjistila, že Mareček umí opravdu jen velmi základní písničky a hra na Orffovy nástroje mu moc nešla. Velký problém mu dělal rytmus – napodobení rytmu. Pohádku o Karkulce zvládl dobře sestavit, s povídáním v rozsáhlejších větách měl trochu problém, ale šlo vidět, že celý příběh zná. Na rozloučenou mi Mareček namaloval obrázek a za celou dobu se mu nejvíce líbila pohádka „O jazýčkovi“.

Závěr

Práce s Marečkem se mi moc líbila. Je to chytrý a chápavý chlapec, takže práce s ním nebyla nějak výrazně náročná. Pochopil vždy všechno, co jsem po něm chtěla, všechno ho bavilo, neměl s ničím žádné problémy. Jde vidět, že chlapec je slušný a vycpaný, ví spoustu věcí, je snaživý.

Dítě nejde úplně poznat za týden, takže pokroky nemůžu posuzovat, ale jelikož učím ve stejné mateřské škole, kam Mareček chodí do jináčí třídy, tak vím, že oproti tomu, co nastoupil je zlepšení v mluvě a výslovnosti hodně viditelné a došlo díky naší logopedické třídě k velkému zlepšení.

Komunikace s rodiči během naší práce byla bezproblémová, rodiče odpovídali na mé otázky, neměli s ničím žádný problém. Jde vidět, že se Marečkovi hodně věnují.

Je moc dobře, že navštěvují právě logopedickou třídu, ve které Mareček udělal velké pokroky. Stále doporučuji návštěvu klinického logopeda, protože jde vidět, že Mareček zná spousty cvičení, které jsme dělali i spolu a že ho to baví.

Použitá literatura

Čerpání z knihy „Diagnostika dítěte předškolního věku“ - Jiřina Bednářová, Vlasta Šmardová

Čerpání z knihy „Logopedické pohádky“ - Ilona Eicherová, Jana Havlíčková

Další čerpání z webových stránek na internetu a materiálů od lektorky.

Zkus napodobit...

Trénuj nejlépe předzrcadlem.

Indián

Dej ruku před ústa a udělej polkřik jako indián.

Králík

Pokeč nos, jako to dělá králík.

Auto

Rozchej rty a napodob zvuč motoru auta.

Čert

Láďej jazykem, jak dělá čert: BLBL.

Polibek

Políb pusínku.

Zasměj se

CHICHCHI

Mračení

Zamrač se a sraň si ústa.

Mrkání

Zamrkej očima.

Ryba

Otvéraj a zavírej ústa jako kapřík.

